

భారతదేశ తయారీ కేంద్రాలు: సమీకృత పారిశ్రామిక ఎకోసిస్టమ్స్ నిర్మాణం

భారతదేశం 2047 నాటికి \$30-35 **ట్రిలియన్ల** ఆర్థిక వ్యవస్థగా (వికసిత్ భారత్) ఎదగాలనే లక్ష్యంతో, తయారీ రంగాన్ని GDPలో ప్రస్తుతం ఉన్న 16-17% నుండి **25%కి** పెంచాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. దీని కోసం ప్రభుత్వం ప్రాజెక్ట్-స్థాయి అమలు నుండి **వ్యవస్థా-స్థాయి ప్రణాళిక (System-level planning)** వైపు మళ్లింది.

1. కీలక బడ్జెట్ మరియు విధానపరమైన అంశాలు (2026-27)

- **ప్రభుత్వ మూలధన వ్యయం (CapEx):** FY2014-15లో ₹2 లక్షల కోట్ల నుండి FY2026-27 నాటికి **₹12.2 లక్షల కోట్లకు** పెరిగింది.
- **కొత్త హబ్స్:** * **కెమికల్ పార్కులు:** 3 కొత్త పార్కుల ఏర్పాటు.
- **బయోఫార్మా శక్తి (Biopharma SHAKTI):** ₹10,000 కోట్లతో బయోఫార్మా రంగాన్ని బలోపేతం చేయడం.
- **PM MITRA:** 7 మెగా టెక్స్టైల్ పార్కుల కొనసాగింపు.
- **MSME రంగం:** తయారీ ఉత్పత్తిలో 35.4%, ఎగుమతుల్లో 48.58% వాటాను కలిగి ఉంది. వీటి కోసం క్లస్టర్ డెవలప్ మెంట్ ప్రోగ్రామ్ (MSE-CDP) కింద 580 ప్రాజెక్టులు ఆమోదించబడ్డాయి.

2. తయారీ కేంద్రాల నమూనాలు (HUB MODELS)

భారతదేశం విభిన్న అవసరాలకు అనుగుణంగా నాలుగు రకాల హబ్లను అభివృద్ధి చేస్తోంది:

1. **సమీకృత తయారీ కేంద్రాలు (Integrated Hubs):** ఇవి 'ప్లగ్-అండ్-ప్లే' (Plug-and-play) మౌలిక సదుపాయాలను కలిగి ఉంటాయి.
  - **NICDP:** 7 కారిడార్లలో 20 ఇండస్ట్రియల్ స్కార్ప్ సిటీల అభివృద్ధి.
2. **రంగాల వారీ ఎకోసిస్టమ్స్ (Sector-Specific):** * **బల్క్ డ్రగ్ పార్కులు:** గుజరాత్, హిమాచల్ ప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్.
  - **సెమీకండక్టర్ మిషన్:** సెమికాన్ ఇండియా ప్రోగ్రామ్ కింద చిప్ తయారీకి మద్దతు.
3. **MSME క్లస్టర్లు:** టైర్-2, టైర్-3 నగరాల్లో స్థానిక వైపుణ్యాలను ఉపయోగించుకోవడం.
4. **కారిడార్ అనుసంధిత నోడ్స్ (Corridor-Linked Nodes):** DMIC (డిల్లీ-ముంబై), CBIC (చెన్నై-బెంగళూరు) వంటి కారిడార్ల ద్వారా లాజిస్టిక్స్ సామర్థ్యాన్ని పెంచడం.

3. అమలు యంత్రాంగాలు మరియు సంస్కరణలు

మౌలిక సదుపాయాల కల్పనలో సమన్వయ లోపాన్ని తొలగించడానికి ప్రభుత్వం చేపట్టిన చర్యలు:

- **PM గతి శక్తి (PM Gati Shakti):** 44 కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు మరియు 36 రాష్ట్రాలు/UTల డేటాను ఒకే వేదికపైకి తెచ్చి మల్టీ మోడల్ కనెక్టివిటీని నిర్ధారిస్తుంది.
- **ఇండియా ఇండస్ట్రియల్ ల్యాండ్ బ్యాంక్ (IILB):** పారిశ్రామిక భూముల లభ్యతను డిజిటల్ మ్యాపింగ్ చేయడం.
- **NIEI (National Infrastructure Enablement Index):** రాష్ట్రాల సంస్థాగత సంసిద్ధతను అంచనా వేసే సూచిక.

4. రాష్ట్రాల వారీ ప్రత్యేకతలు

- **ఉత్తరప్రదేశ్:** ఆరు నోడ్లలో 'డిఫెన్స్ ఇండస్ట్రియల్ కారిడార్' అభివృద్ధి.
- **తమిళనాడు:** "డెట్రాయిట్ ఆఫ్ ఆసియా"గా ఎలక్ట్రానిక్స్ మరియు ఆటోమొబైల్ రంగాల్లో అగ్రస్థానం.
- **గుజరాత్:** పోర్ట్-లింక్ (ఓడరేవు ఆధారిత) తయారీ కేంద్రాలపై దృష్టి.

పరీక్షల కోసం ముఖ్యాంశాలు (EXAM FOCUS):

- **GVC (Global Value Chain):** ఒక వస్తువు తయారీలో వివిధ దేశాలు భాగస్వామ్యం వహించే ప్రక్రియ. భారతదేశం ఇప్పుడు హై-టెక్నాలజీ తయారీ (46.3% వాటా) వైపు మొగ్గు చూపుతోంది.
- **Trunk Infrastructure:** నీటి సరఫరా, విద్యుత్, రోడ్లు వంటి ప్రాథమిక మౌలిక సదుపాయాలను ప్రభుత్వం కల్పించడం.
- **Viksit Bharat 2047:** తయారీ రంగం ద్వారా ఉపాధి కల్పన మరియు ఆర్థిక వృద్ధి సాధించడం దీని ప్రధాన లక్ష్యం.

DPI@2047 రోడ్ మ్యాప్: వికసిత్ భారత్ కోసం డిజిటల్ వ్యూహం

నేపథ్యం: 2047 నాటికి భారతదేశాన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా (వికసిత్ భారత్) మార్చాలనే లక్ష్యంలో భాగంగా, NITI Aayog 'డిజిటల్ పబ్లిక్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్' (DPI) యొక్క తదుపరి దశను ఏప్రిల్ 27, 2026న ప్రారంభించింది.

1. రోడ్ మ్యాప్ యొక్క రెండు దశలు

భారతదేశ డిజిటల్ పరివర్తనను రెండు ప్రధాన కాలపరిమితులుగా విభజించారు:

- **DPI 2.0 (2025-2035):** ఉపాధి ఆధారిత వృద్ధిని (Livelihood-led growth) భారీ స్థాయిలో సాధించడం దీని లక్ష్యం.
- **DPI 3.0 (2035-2047):** దేశవ్యాప్తంగా సంపూర్ణ సుభిక్షతను (Broad-based prosperity) పెంపొందించడం.

2. DPI 2.0: ప్రస్తుత ప్రాధాన్యతలు

ప్రస్తుతం దృష్టి కేంద్రీకరించిన DPI 2.0 వ్యూహం 'డిజిటల్ ఇన్ఫ్లూజన్' (చేరిక) నుండి 'ఉత్పాదకత' (Productivity) వైపు మళ్లింది.

- **ఎనిమిది రంగాల పరివర్తన:** వ్యవసాయం, MSMEలు, విద్య, ఆరోగ్యం వంటి రంగాల్లోని అడ్డంకులను తొలగించడం.
- **వ్యవస్థాకత తోడ్పాటు:** పరపతి (Credit), వికేంద్రీకృత ఇంధనం (Decentralized energy), మరియు ప్రభుత్వ ప్రయోజనాల పంపిణీని బలోపేతం చేయడం.
- **నాలుగు అమలు సూత్రాలు (Execution Imperatives):**
  1. జిల్లా స్థాయి డిమాండ్ సమీకరణం.
  2. టెక్నాలజీ ఎంటర్ప్రెన్యూర్షిప్ను ప్రోత్సహించడం.
  3. ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI) వినియోగం.
  4. క్రాస్-సెక్టర్ అన్లాక్లు (డేటా మరియు డిజిటల్ లావాదేవీల ద్వారా).

3. కీలక భావనలు (EXAM FOCUS POINTS)

- **డిజిటల్ రైల్స్ (Digital Rails):** కేవలం గుర్తింపు (Aadhaar), చెల్లింపులు (UPI) మాత్రమే కాకుండా.. జీవనోపాధి, మార్కెట్ యాక్సెస్ మరియు ఉత్పాదకతను అనుసంధానించే మౌలిక సదుపాయాలు.
- **AI మరియు DPI కలయిక:** AI సాంకేతికతను సామాన్య పౌరులకు మరియు చిన్న సంస్థలకు చేరువ చేయడం ద్వారా ఉత్పాదకతను పెంచడం.
- **నాన్-లీనియర్ గ్రోత్ (Non-linear Growth):** సాంప్రదాయ పద్ధతుల కంటే వేగంగా, సాంకేతికత ఆధారంగా అభివృద్ధి చెందడం.

4. ముఖ్యాంశాలు - ప్రముఖుల వ్యాఖ్యలు

- **సుమన్ బెరీ (NITI Aayog వైస్ చైర్మన్):** దృష్టి ఇప్పుడు GDP నుండి ఉత్పాదకతకు మళ్లింది. నాణ్యమైన ఉపాధి, మెరుగైన జీవన ప్రమాణాలు ఉత్పాదకతపైనే ఆధారపడి ఉంటాయి.
- **ప్రాఫెసర్ అజయ్ కుమార్ సూద్ (PSA):** ఓపెన్, ఇంటరోపరబుల్ సిస్టమ్స్ ద్వారా సైన్స్ను సామాజిక ఫలితాలుగా మార్చడమే సాంకేతిక నాయకత్వం.
- **దేబ్బాని ఘోష్:** అంతర్జాతీయ AI పోటీ కేవలం చిప్స్ మరియు మూలధనం గురించి మాత్రమే కాదు; డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను ఆర్థిక వ్యవస్థతో ఎలా అనుసంధానిస్తామనే దానిపై ఆధారపడి ఉంటుంది.

5. NITI ఫ్రాంటియర్ టెక్ హబ్ (NITI FRONTIER TECH HUB)

- ఇది వికసిత్ భారత్ కోసం ఒక 'యాక్షన్ ట్యాంక్'గా పనిచేస్తుంది.
- ఉద్భవిస్తున్న మెగా-టెక్నాలజీ మార్పులను అంచనా వేస్తూ, రాబోయే 10 ఏళ్ల కోసం 20కి పైగా రంగాలలో రోడ్మ్యాప్ను సిద్ధం చేస్తోంది.

CBDT మెగా ఔట్ రీచ్: 'BRIDGING BORDERS, BUILDING TRUST'

నేపథ్యం: అంతర్జాతీయ పన్నుల విధానం (International Taxation) మరియు కొత్త ఆదాయపు పన్ను చట్టాలపై భాగస్వాములకు అవగాహన కల్పించేందుకు న్యూఢిల్లీలో ఈ కార్యక్రమం నిర్వహించబడింది.

1. ప్రధాన లక్ష్యాలు (KEY OBJECTIVES)

- **నూతన చట్టాల అవగాహన:** కొత్తగా ప్రవేశపెట్టిన **ఆదాయపు పన్ను చట్టం, 2025 (Income-tax Act, 2025)** మరియు **ఆదాయపు పన్ను నిబంధనలు, 2026** పై అవగాహన కల్పించడం.
- **అంతర్జాతీయ అంశాలు:** ట్రాన్స్ఫర్ ప్రైసింగ్ (Transfer Pricing) మరియు అడ్వాన్స్ ప్రైసింగ్ అగ్రిమెంట్స్ (APA) వంటి అంశాలపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించడం.
- **నమ్మకమైన పాలన:** పన్ను చెల్లింపుదారులతో 'విశ్వాస ఆధారిత పాలన' (Trust-based governance) పెంపొందించడం.

2. కీలక కార్యక్రమాలు & ఆవిష్కరణలు

- **PRARAMBH (ప్రారంభ):** ఇది ఆదాయపు పన్ను శాఖ యొక్క ఫ్లాగ్షిప్ స్ట్రాటెజీ ఎంగేజ్మెంట్ సిరీస్. దీనిలో భాగంగానే ఈ సదస్సు జరిగింది.
- **AI చాట్బాట్ 'కర్ సాథి' (Kar Sathi):** పన్ను చెల్లింపుదారులకు AI ఆధారిత సహాయం అందించేందుకు దీనిని ప్రదర్శించారు.

- **మార్గదర్శక బ్రోచర్లు:** అంతర్జాతీయ పన్నులకు సంబంధించి 9 రకాల గైడెన్స్ బ్రోచర్లను విడుదల చేశారు. ఇవి ప్రధానంగా క్రింది అంశాలను కవర్ చేస్తాయి:
  - **Safe Harbour:** పన్ను అధికారుల ఆడిట్ నుండి మినహాయింపు పొందేందుకు నిర్ణీత నిబంధనలు.
  - **APA (Advance Pricing Agreement):** భవిష్యత్తు లావాదేవీల ధరలపై పన్ను శాఖతో ముందుగానే చేసుకునే ఒప్పందం.
  - **Foreign Tax Credit:** విదేశాల్లో చెల్లించిన పన్నుకు భారతదేశంలో మినహాయింపు పొందే విధానం.
  - **TRC (Tax Residency Certificate):** పన్ను నివాస ధృవీకరణ పత్రం.

3. విధానపరమైన సంస్కరణలు (POLICY REFORMS)

- **డిక్రిమినలైజేషన్ (Decriminalisation):** ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని పలు నిబంధనలను నేరాల జాబితా నుండి తొలగించడం ద్వారా వ్యాపార సానుకూలతను (Ease of Doing Business) పెంచడం.
- **NUDGE క్యాంపెయిన్స్:** డేటా విశ్లేషణ ద్వారా పన్ను చెల్లింపుదారులు స్వచ్ఛందంగా పన్నులు చెల్లించేలా ప్రోత్సహించడం.
- **గ్లోబల్ టెక్నోలజీ:** విదేశాల్లోని భారతీయ మిషన్ల సహకారంతో అంతర్జాతీయ స్థాయిలో పన్నుల అవగాహన కార్యక్రమాలు నిర్వహించడం.

పరీక్షల కోసం ముఖ్య పదకోశం (EXAM FOCUS TERMINOLOGY):

- **CBDT (Central Board of Direct Taxes):** ఇది రెవెన్యూ శాఖ (ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ) కింద పనిచేసే చట్టబద్ధమైన సంస్థ. ప్రత్యక్ష పన్నుల విధింపు మరియు వసూళ్లకు ఇది బాధ్యత వహిస్తుంది.
- **Transfer Pricing:** ఒకే సంస్థకు చెందిన రెండు వేర్వేరు విభాగాలు (ముఖ్యంగా వేర్వేరు దేశాల్లో ఉన్నప్పుడు) వస్తువులు లేదా సేవల మార్పిడి కోసం నిర్ణయించుకునే ధర.
- **Tax Certainty:** పన్ను విధానాల్లో స్పష్టత మరియు స్థిరత్వం ఉండటం, దీనివల్ల పెట్టుబడిదారులకు నమ్మకం కలుగుతుంది.

ఈ కార్యక్రమం ద్వారా భారతదేశం తన పన్ను వ్యవస్థను సరళీకృతం చేస్తూ, అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా మార్పులు చేస్తోందని అర్థమవుతుంది. ఇది విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులను (FDI) ఆకర్షించడానికి మరియు పన్ను వివాదాలను తగ్గించడానికి దోహదపడుతుంది.

INS సునయన సింగపూర్ సందర్శన: 'IOS SAGAR' మిషన్

నేపథ్యం: భారత నౌకాదళానికి చెందిన 'INS సునయన' (IOS SAGAR లో భాగంగా) 2026 ఏప్రిల్ 26న సింగపూర్లోని **చాంగి నావల్ బేస్**కు చేరుకుంది. ఇది ఈ పర్యటనలో నౌకకు 4వ పోర్ట్ కాల్.

1. మిషన్ లక్ష్యాలు (MISSION OBJECTIVES)

- **MAHASAGAR విజన్:** 'Mutual and Holistic Advancement for Security and Growth Across Regions' (MAHASAGAR) పేరుతో హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలోని దేశాల మధ్య భద్రత మరియు పరస్పర వృద్ధిని పెంపొందించడం.
- **బహుళజాతి సహకారం:** ఈ నౌకలో **16 మిత్ర దేశాలకు (Friendly Foreign Countries - FFCs)** చెందిన సిబ్బంది ఉన్నారు. ఇది అంతర్జాతీయ నౌకాదళాల మధ్య సమన్వయాన్ని (Interoperability) సూచిస్తుంది.

- **పర్యటించిన నౌకాశ్రయాలు:** సింగపూర్‌కు ముందు ఈ నౌక **మాలే (మాల్దీవులు), ఫుకెట్ (థాయిలాండ్), మరియు జకార్తా (ఇండోనేషియా)** సందర్శించింది.

2. ప్రధాన కార్యక్రమాలు (KEY ACTIVITIES)

- **గౌరవ వందనం:** INS సునయన కమాండింగ్ ఆఫీసర్ క్రాంజీ (Kranji) వార్ మెమోరియల్ వద్ద నివాళులర్పించారు.
- **అవగాహన కార్యక్రమాలు:** 'One Ocean, One Mission' థీమ్‌తో రన్ నిర్వహించి సముద్ర అవగాహన మరియు ఐక్యతను చాటిచెప్పారు.
- **వృత్తిపరమైన మార్పిడి:** సింగపూర్ నౌకాదళానికి చెందిన నావికేషన్, డ్యామేజ్ కంట్రోల్ సిమ్యులేటర్లు మరియు ఇన్ఫర్మేషన్ ఫ్యూజన్ సెంటర్‌ను భారత సిబ్బంది సందర్శించి 'ఉత్తమ పద్ధతులను' (Best Practices) పంచుకున్నారు.

3. పరీక్షల కోసం ముఖ్య పదకోశం (EXAM FOCUS TERMINOLOGY)

- **SAGAR (Security and Growth for All in the Region):** 2015లో భారత ప్రధానమంత్రి ప్రారంభించిన ఈ విజన్, హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలో శాంతి, స్థిరత్వం మరియు సహకారాన్ని పెంపొందించడానికి ఉద్దేశించినది.
- **Interoperability:** వివిధ దేశాల నౌకాదళాలు కలిసి పనిచేయగలిగే సామర్థ్యం. ఇది విపత్తు నిర్వహణ మరియు సముద్ర భద్రతలో కీలకమైనది.
- **MAHASAGAR:** హిందూ మహాసముద్ర ప్రాంతంలోని (IOR) దేశాల మధ్య సముద్ర భద్రతపై భారత నౌకాదళం రూపొందించిన ఒక ఉన్నత స్థాయి భద్రతా వ్యూహం.

పరీక్షల కోసం క్వీజ్ పాయింట్స్:

- **నౌక పేరు:** INS సునయన.
- **మిషన్ పేరు:** IOS SAGAR (MAHASAGAR విజన్ కింద).
- **గమ్యస్థానం:** చాంగి నావల్ బేస్, సింగపూర్.
- **ప్రాధాన్యత:** 16 విదేశీ దేశాల సిబ్బందితో కూడిన తొలి బహుళజాతి నౌకాదళ మిషన్‌లో ఒకటి.

ఈ మిషన్ ద్వారా భారతదేశం 'నెట్ సెక్యూరిటీ ప్రొవైడర్'గా తన పాత్రను బలపరుచుకుంటూ, ఆగ్నేయాసియా దేశాలతో సముద్ర సంబంధాలను మరింత మెరుగుపరుచుకుంటోంది.

SCO రక్షణ మంత్రుల సమావేశం 2026: ముఖ్యాంశాలు

నేపథ్యం: ఏప్రిల్ 28, 2026న కిర్గిజ్స్థాన్ రాజధాని **బిష్కెక్**లో షాంఘై సహకార సంస్థ (SCO) రక్షణ మంత్రుల సమావేశం జరిగింది. భారత రక్షణ మంత్రి శ్రీ రాజ్ నాథ్ సింగ్ ఇందులో పాల్గొన్నారు.

1. ద్వైపాక్షిక సమావేశాలు (BILATERAL MEETINGS)

రక్షణ మంత్రి రాజ్ నాథ్ సింగ్ కిర్గిజ్స్థాన్, కజకిస్తాన్ మరియు బెలారస్ రక్షణ మంత్రులతో విడివిడిగా సమావేశమై రక్షణ సహకారంపై చర్చించారు.

- **కిర్గిజ్స్థాన్:** రక్షణ సహకారాన్ని బలోపేతం చేయడంపై చర్చలు జరిగాయి.

- **కజకిస్థాన్:** రక్షణ సహకారం ద్వైపాక్షిక భాగస్వామ్యానికి కీలక స్తంభమని నొక్కి చెప్పారు.
- **బెలారస్:** సామర్థ్య పెంపుదల (Capacity building) మరియు శిక్షణను ప్రధాన సహకార రంగాలుగా గుర్తించారు.

2. ప్రధాన బహుమతులు & ప్రాజెక్టులు (KEY GIFTS & PROJECTS)

- **Bhishm Aarogya Maitri Health Cube:** కిర్గిస్థాన్కు భారత్ రెండు 'భీష్మ ఆరోగ్య మైత్రీ హెల్త్ క్యూబ్'లను బహుమతిగా ఇచ్చింది.
- **ఉద్దేశ్యం:** విపత్తుల సమయంలో మానవతా సహాయం (HADR) మరియు సెర్చ్ అండ్ రెస్క్యూ (SAR) కార్యకలాపాల కోసం వీటిని ఉపయోగిస్తారు.
- **ప్రత్యేకత:** ఇవి పూర్తిగా భారతదేశంలో స్వదేశీ పరిజ్ఞానంతో (Indigenously) అభివృద్ధి చేయబడ్డాయి.
- **ఐటీ సెంటర్లు:** కిర్గిజ్ మిలిటరీ ఇన్స్టిట్యూట్ (బిష్కెక్) మరియు మిలిటరీ యూనిట్ 36806 (ఓమ్) లలో కంప్యూటర్ సిస్టమ్ల ఏర్పాటు ప్రాజెక్ట్ పూర్తయినట్లు ప్రకటించారు.
- **సాఫ్ట్వేర్:** కిర్గిజ్ సాయుధ దళాల కోసం **వార్ గేమింగ్ సాఫ్ట్వేర్ (Wargaming Software)** ఇన్స్టాలేషన్ మరియు శిక్షణ పూర్తి చేశారు.

3. గ్లోబల్ సెక్యూరిటీ & SCO పాత్ర

- చైనా రక్షణ మంత్రి (అడ్మిరల్ డాంగ్ జున్) మరియు రష్యా రక్షణ మంత్రితో రాజ్ నాథ్ సింగ్ సంభాషించారు.
- **పశ్చిమ ఆసియా (West Asia)** లో మారుతున్న భద్రతా పరిస్థితులు మరియు ప్రపంచ భద్రతా దృశ్యంపై అభిప్రాయాలను పంచుకున్నారు.

4. పరీక్షల కోసం ముఖ్య పదకోశం (EXAM FOCUS TERMINOLOGY)

- **SCO (Shanghai Cooperation Organisation):** 2001లో స్థాపించబడిన అంతర్-ప్రభుత్వ సంస్థ. ఇందులో భారత్, రష్యా, చైనా, పాకిస్థాన్, ఇరాన్ మరియు మధ్య ఆసియా దేశాలు సభ్యులుగా ఉన్నాయి.
- **HADR (Humanitarian Assistance and Disaster Relief):** ప్రకృతి వైపరీత్యాల సమయంలో ఇతర దేశాలకు అందించే మానవతా సహాయం.
- **Bhishm Cube:** అత్యవసర వైద్య చికిత్స కోసం రూపొందించబడిన పోర్టబుల్ హాస్పిటల్ యూనిట్. ఇది కేవలం 8 నిమిషాల్లో యుద్ధ క్షేత్రంలో లేదా విపత్తు ప్రాంతంలో చికిత్స అందించగలదు.

పరీక్షల కోసం క్విక్ పాయింట్స్:

- **వేదిక:** బిష్కెక్, కిర్గిస్థాన్.
- **తేదీ:** 28 ఏప్రిల్ 2026.
- **బహుమతి:** భీష్మ ఆరోగ్య మైత్రీ హెల్త్ క్యూబ్.
- **ప్రాముఖ్యత:** మధ్య ఆసియా దేశాలతో రక్షణ సంబంధాలను మెరుగుపరుచుకోవడం మరియు 'మేక్ ఇన్ ఇండియా' రక్షణ ఉత్పత్తులను ప్రదర్శించడం.

ఈ పర్యటన ద్వారా మధ్య ఆసియాలో భారతదేశం తన వ్యూహాత్మక ఉనికిని బలపరుచుకోవడంతో పాటు, ప్రాంతీయ భద్రతలో తన బాధ్యతాయుతమైన పాత్రను చాటిచెప్పింది.

సిక్కిం రాష్ట్ర అవతరణ స్వర్ణోత్సవాలు (50 ఏళ్లు): ముఖ్యాంశాలు

నేపథ్యం: 1975లో భారతదేశంలో విలీనమైన సిక్కిం రాష్ట్రం, 2026 నాటికి 50 ఏళ్లు పూర్తి చేసుకుంది. ఈ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకుని గ్యాంగ్టక్లో జరిగిన వేడుకల్లో ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ పాల్గొన్నారు.

1. ప్రధానమంత్రి ప్రసంగంలోని కీలక అంశాలు

- **పర్యావరణ అనుకూల పర్యాటకం (Eco-Wellness Tourism):** సిక్కింలో 'ఎకో-వెల్నెస్ టూరిజం'కు అపారమైన అవకాశాలు ఉన్నాయని, దీనిని జాతీయ స్థాయిలో ప్రోత్సహిస్తామని ప్రధాని పేర్కొన్నారు.
- **సుస్థిర జీవనశైలి (Sustainable Lifestyle):** ప్రపంచం ప్రస్తుతం సుస్థిర జీవనం గురించి మాట్లాడుతోందని, ఈ విషయంలో సిక్కిం మరియు ఈశాన్య రాష్ట్రాలు భారతదేశానికి కేంద్రబిందువులుగా మారుతున్నాయని ప్రశంసించారు.
- **క్రీడా నైపుణ్యం:** సిక్కిం యువతకు క్రీడల పట్ల ఉన్న ఆసక్తిని గుర్తిస్తూ, వారికి మెరుగైన వసతులు కల్పించేందుకు కేంద్రం పలు ప్రాజెక్టులను చేపడుతోందని తెలిపారు.

2. సాంస్కృతిక ప్రాధాన్యత

- **ఏక్ భారత్, శ్రేష్ట భారత్:** గ్యాంగ్టక్లో జరిగిన సాంస్కృతిక ప్రదర్శనలు 'ఏక్ భారత్, శ్రేష్ట భారత్' (భారతదేశ ఐక్యత) స్ఫూర్తిని చాటిచెప్పాయని ప్రధాని కొనియాడారు.
- **జాతీయ అభివృద్ధిలో పాత్ర:** జాతీయ అభివృద్ధిలో సిక్కిం అందిస్తున్న సహకారం పట్ల దేశం గర్విస్తోందని పేర్కొన్నారు.

3. పరీక్షల కోసం సిక్కిం గురించిన చారిత్రక నేపథ్యం (STATIC GK FOR EXAMS)

- **భారతదేశంలో విలీనం:** సిక్కిం 1975 మే 16న అధికారికంగా భారతదేశంలో 22వ రాష్ట్రంగా అవతరించింది.
- **రాజ్యాంగ సవరణ:** 36వ రాజ్యాంగ సవరణ చట్టం, 1975 ద్వారా సిక్కింకు పూర్తిస్థాయి రాష్ట్ర హోదా లభించింది. (అంతకుముందు 35వ సవరణ ద్వారా 'అసోసియేట్ స్టేట్' హోదా ఉండేది).
- **ప్రత్యేక హోదా:** రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 371-F సిక్కిం రాష్ట్రానికి ప్రత్యేక నిబంధనలను కల్పిస్తుంది.

4. సిక్కిం ప్రత్యేకతలు (EXAM FOCUS FACTS)

- **తొలి ఆర్గానిక్ రాష్ట్రం:** భారతదేశంలో (మరియు ప్రపంచంలో) 100% సేంద్రీయ వ్యవసాయం (Organic Farming) చేస్తున్న మొదటి రాష్ట్రం సిక్కిం.
- **కంచన్జంగా (Khangchendzonga):** ప్రపంచంలోని మూడవ అత్యంత ఎత్తైన శిఖరం సిక్కింలో ఉంది. ఇక్కడి కంచన్జంగా నేషనల్ పార్క్ భారతదేశంలోని ఏకైక 'మిశ్రమ వారసత్వ సంపద' (Mixed World Heritage Site).
- **జీవవైవిధ్యం:** సిక్కిం అంతర్జాతీయంగా గుర్తించబడిన జీవవైవిధ్య హాట్స్పాట్.

పరీక్షల కోసం క్వీజ్ పాయింట్స్:

- **సందర్భం:** సిక్కిం రాష్ట్ర అవతరణ 50వ వార్షికోత్సవం.
- **వేదిక:** గ్యాంగ్టక్, సిక్కిం.
- **ప్రధాన నినాదాలు:** ఎకో-వెల్నెస్ టూరిజం, సుస్థిర జీవనశైలి.
- **ముఖ్య ఉద్దేశ్యం:** ఈశాన్య రాష్ట్రాల అభివృద్ధి మరియు సాంస్కృతిక ఐక్యతను పెంపొందించడం.

ఈ వేడుకలు కేవలం ఉత్సవాలు మాత్రమే కాకుండా, ఈశాన్య భారతాన్ని దేశ అభివృద్ధిలో అంతర్భాగం చేసే 'యాక్ట్ ఈస్ట్' పాలసీలో భాగంగా సిక్కిం ప్రాధాన్యతను పునరుద్ఘాటించాయి.

